

Можливості легалізації проживання в Польщі

Новий Закон про іноземців змінює види дозволів на проживання для іноземців. Пропонуємо Вашій увазі види дозволів на проживання, про які іноземець може подавати клопотання в Польщі (подані норми набувають чинності з 1 травня 2014 року).

Тимчасове проживання

Новим Законом впроваджуються значні зміни у розділ, який стосується дозволів на тимчасове проживання, зокрема для осіб, які прибувають до Польщі з метою працевлаштування. Дозволи на проживання видаються на термін від трьох місяців до трьох років. Заяву на дозвіл на тимчасове проживання розглядають органи влади воєводства за місцем проживання іноземця.

Згідно з новими правилами заяву можна подавати виключно в Польщі. Не існує можливості подання заяви за посередництвом польського консульства. Обов'язковою умовою для розгляду заяви є отримання в іноземця відбитків пальців.

Для отримання дозволу на тимчасове проживання іноземець повинен аргументувати необхідність свого перебування в Польщі на термін довший за три місяці. Підставою для такого перебування може бути пропозиція працевлаштування в Польщі, ведення підприємницької діяльності, навчання, викладацька або наукова діяльність, родинні зв'язки, чи інші причини. У кожному окремому випадку іноземець долучає до заяви документи, які підтверджують ціль його/її проживання в Польщі.

Заяву на тимчасове проживання не мають права подавати особи, які:

- Перебувають у Польщі під захистом через статус: біженця; особи, яка потребує додаткового або тимчасового захисту, згоди на толерантне перебування, гуманітарного статусу або надання притулку;
- Клопочеться про статус біженця, або надання притулку;
- Має право на постійне проживання або дозвіл на проживання довгострокового резидента ЄС;
- Перебуває в Польщі на підставі Шангенської візи виданої з гуманітарних причин, або з урахуванням інтересів держави;
- Затримані під вартою, або у центрі перебування для іноземців, який перебуває під охороною;
- Ще не закінчився термін добровільного повернення, визначений рішенням про вимогу на повернення;
- Зобов'язаний залишити територію Польщі за результатом відмови у продовженні Шангенської візи, дозволу про тимчасове або постійне проживання (або скасування такого дозволу), відмови надання міжнародної охорони або скасування дозволу на проживання з гуманітарних причин.

Польське законодавство передбачає наступні види дозволів на тимчасове проживання:

Дозвіл на тимчасове проживання і працю

Єдиний дозвіл, який відразу надає іноземцеві право на проживання і працю в Польщі. Він призначений для іноземців, які потребують дозволу на працю, щоб працевлаштуватися в Польщі. Щоб отримати цей вид дозволу іноземець повинен мати в Польщі:

- Джерело стабільного і регулярного доходу, яке дозволяє утримувати себе та сім'ю,
- Медичне страхування у відповідності до положень про загальне медичне страхування, або підтвердження покриття витрат на лікування страховиком на території Польщі,
- Гарантоване житло,
- Працедавець іноземця не в змозі працевлаштувати працівника на місцевому ринку праці (серед поляків та іноземців, що знаходяться в Польщі і у кого вже є право на працю)

Дозвіл видається на конкретне працевлаштування у конкретного працедавця. У разі втрати роботи необхідно про це проінформувати орган влади, який видав дозвіл. Також у разі зміни у посаді, зниження заробітної платні чи інших умов праці вимагається зміни чинного дозволу.

Про такий вид дозволу не можуть подавати клопотання певні групи іноземців.

Більше інформації з цього приводу можна отримати з рекламних буклетів, які стосуються працевлаштування.

Дозвіл на тимчасове проживання з метою виконання роботи, яка вимагає високої кваліфікації. (Блакитна карта ЄС)

Дозвіл призначений для висококваліфікованих спеціалістів, які виконують в Польщі роботу, що вимагає високої кваліфікації. Для його отримання необхідна також трудова угода, укладена як мінімум терміном на 1 рік і відповідно високий рівень заробітної плати, а також документальне підтвердження кваліфікації іноземця. Дозвіл можна отримати на термін до трьох років. Його надають на термін, що на 3 місяці перевищує запланований період зайнятості, але не довше, аніж на 3 роки.

Дозвіл видається на працю у конкретного працедавця на визначених умовах. У разі зміни умов праці протягом двох років від отримання дозволу необхідно повідомити орган влади, який видав дозвіл. Зміна працедавця також вимагає отримання нового дозволу. Недотримання цих умов може загрожувати скасуванням дозволу.

Дозвіл на тимчасове проживання з метою здійснення роботи іноземцем, відрядженим іноземним працедавцем на території Республіки Польща

Спеціальний вид дозволу для іноземців, відряджених у Польщу закордонними фірмами. Надається іноземцям, які мають дозвіл на працю, у разі потреби, джерело стабільного і постійного доходу, медичне страхування у відповідності до положень про загальне медичне страхування, або підтвердження покриття витрат на лікування страховиком на території Польщі та гарантоване житло в Польщі.

Дозвіл на тимчасове проживання з метою здійснення підприємницької діяльності

Дозвіл призначений для осіб, які здійснюють в Польщі підприємницьку діяльність. Нові правила детально окреслюють, які умови необхідно виконати фірмі чи підприємству, щоб іноземець, який її представляє, міг отримати дозвіл на проживання в Польщі з метою ведення бізнесу.

Окрім стандартних вимог, що стосуються іноземця (стабільне джерело доходів, страхування, житло), заявник повинен додатково підтвердити, що дана фірма економічно вигідна для польської економіки:

- Протягом року, який передував поданню заяви, прибуток фірми не був нижчим 12-разовою середньої заробітної плати у воеводстві, в якому знаходиться фірма, АБО;

- Працевлаштовує на визначений період, на повну зайнятість, щонайменше двох працівників. Працівники повинні бути поляками або іноземцями, які мають право на працю в Польщі без дозволу на роботу, АБО;
- Фірма володіє ресурсами для виконання однієї з вищезазначених умов в майбутньому, або здійснює дії, які дозволять дотриматися її у майбутньому.

Зазначені правила стосуються також одноосібних фірм (індивідуальної трудової діяльності).

Докладнішу інформацію щодо цього виду дозволу можна отримати з рекламних буклетів «Праця та підприємницька діяльність і легалізація проживання в Польщі».

Дозвіл на тимчасове проживання під час навчання

Цей вид дозволу призначений виключно для студентів, які стаціонарно (денно) здобувають освіту у вищих навчальних закладах (бакалаврат, магістратура) або докторантура. Не стосується студентів навчальних закладів з вечірньою та заочною формою навчання, учнів інших навчальних закладів, окрім вишів.

Студент, що подає клопотання щодо цього виду дозволу повинен підтвердити вступ до навчального закладу та оплату (у разі необхідності) вартості навчання. Іноземець повинен також мати медичне страхування та кошти на покриття витрат, пов'язаних з проживанням в Польщі, а також на повернення у країну, з якої походить, чи в якій проживає.

Дозвіл надається також особі, яка проходить підготовчі навчальні курси для вступу у вищий навчальний заклад польською мовою та відповідає вищезазначеним вимогам.

Перший дозвіл видається на термін 15 місяців (або на академічний рік навчання чи підготовчих курсів, продовжених на 3 місяці). Наступні дозволи можуть видаватися на термін до трьох років.

Припинення навчання спричиняє скасування дозволу. Незарахування року навчання також може спричинити до скасування дозволу. Навчальні заклади зобов'язані інформувати органи влади воеводства про відрухування студента.

Докладнішу інформацію щодо цього виду дозволу можна отримати з рекламних буклетів «Навчання і легалізація проживання в Польщі».

Дозвіл на тимчасове проживання з метою здійснення наукової діяльності.

Така форма тимчасового проживання передбачена для іноземців-науковців. Про неї можна клопотатися на підставі договору про здійснення дослідницького проекту між іноземцем та затвердженим науково-дослідницьким підрозділом у Польщі (науковець може мати договір про працю, договір підряду або доручення виконання роботи). Обов'язковим є також подання науково-дослідницьким підрозділом письмового підтвердження про готовність покриття витрат під час перебування науковця в Польщі, а також покриття вартості його утримання під вартою і зобов'язання до повернення у разі перебування на території Польщі протягом терміну довшого за визначений у дозволі.

Цей вид дозволу також може отримати науковець, який має дозвіл на проживання у статусі науковця у іншій країні Євросоюзу і здійснює наукову діяльність відповідно до договору із науково-дослідницьким підрозділом у цій країні.

Задля отримання дозволу іноземець додатково долучає до заяви документи, які підтверджують наявність медичного страхування, фінансову можливість покриття вартості проживання і повернення до країни, з якої походить, чи в якій проживає, а також документи, які підтверджують його кваліфікаційний рівень у галузі, в якій здійснюватиметься наукова діяльність.

Дозвіл на тимчасове проживання для членів сімей громадян Польщі та членів сімей іноземців

Термін «члени сім'ї» в контексті Закону про іноземців означає виключно членів подружжя та неповнолітніх дітей (до досягнення 18-річчя). Про цей вид дозволу не можуть клопотатися інші члени сім'ї – брати, сестри, дорослі діти, батьки та інші родичі.

Цей дозвіл передбачений для подружжя і неповнолітніх дітей громадян Польщі чи іноземців, які мають в Польщі:

- Право на постійне проживання чи статус довгострокового резидента ЄС,
- Статус біженця, додаткової охорони, або дозвіл на проживання з гуманітарних поглядів,
- Дозвіл на тимчасове проживання щонайменше протягом двох років, за умови, що останній дозвіл було видано не менше ніж на один рік,
- Дозвіл на тимчасове проживання з метою здійснення науково-дослідницької діяльності,
- Блакитну карту ЄС (дозвіл на працю для висококваліфікованих працівників).

Додатково іноземець, який возз'єднується з родиною, повинен документально підтвердити наявність стабільного і постійного джерела доходів, достатнього для утримання себе і своєї сім'ї, медичне страхування у відповідності до положень про загальне медичне страхування, або підтвердження покриття витрат на лікування страховиком на території Польщі і гарантоване місце проживання. Ці вимоги не стосуються лише іноземців, які перебувають в Польщі під міжнародним захистом (статус біженця, або додаткового захисту), за умови, що заява про дозвіл на проживання для сім'ї було подано протягом 6 місяців з дня надання захисту.

Докладнішу інформацію щодо цього виду дозволу можна отримати з рекламних буклетів: Шлюб і возз'єднання сім'ї і легалізація проживання в Польщі.

Проживання на території Польщі іноземців – жертв торгівлі людьми

Іноземець щодо якого існує підозра, що він став жертвою торгівлі людьми, отримує про це відповідну довідку. Ця довідка легалізує проживання іноземця в Польщі на три місяці (чотири місяці у випадку неповнолітніх осіб). Довідка перестає бути документом, який легалізує проживання, якщо іноземець свідомо, добровільно і з власної ініціативи встановить контакти з особами, підозрюваними у скоєнні злочинів, пов'язаних з торгівлею людьми.

У випадку, якщо жертва торгівлі людьми, перебуваючи в Польщі, припинить контакти з особами, підозрюваними у скоєнні цього злочину, і буде співпрацювати з правоохоронними органами, це є підставою для клопотання про дозвіл для іноземців – жертв торгівлі людьми. Цей дозвіл видається на термін щонайменше шість місяців, максимально – на три роки.

Короткостроковий дозвіл на проживання

У виняткових випадках іноземець може клопотатися про дозвіл на тимчасове проживання з огляду на обставини, які вимагають короткотривалого перебування в Польщі. Такий дозвіл може видаватися на термін до шести місяців.

Дозвіл може бути видано, якщо іноземець зобов'язаний особисто постати перед судом в Польщі, якщо його присутність в Польщі вимагається державним інтересом, а також в ситуаціях, коли цього вимагають виняткові особисті обставини.

Дозвіл на тимчасовий проживання з огляду на інші обставини

Це вид дозволу, який видається за різних обставин, не зазначених до цього.

Цей дозвіл видається:

- Дітям-іноземцям, які перебувають без опіки,
- Власникам статусу довгострокового резидента ЄС у іншій країні-члені, які в планують отримати роботу, або здійснювати підприємницьку діяльність в Польщі; отримувати освіту, або підвищувати професійну кваліфікацію; або мають інші причини, що мотивують перебування в Польщі їх, або членів їх сімей,

Існують також ситуації, за яких дозвіл може бути видано за інших обставин. Рішення у таких випадках приймають органи влади воєводств індивідуально в кожному окремому випадку. Дозвіл може бути видано іноземцеві, який:

- Має намір здійснювати навчання або підвищувати професійну кваліфікацію в Польщі,
- Є випускником польського вишу і шукає роботу в Польщі,
- Є священиком, членом релігійного обряду, або особою, яка виконує релігійні функції в церкві (стосується релігій та церков, статус яких є врегульований чинним законодавством Польщі), якщо особа перебуває у зв'язку зі здійсненням своїх обов'язків,
- для потерпілих у кримінальному провадженні проти несправедливих роботодавців, або очікує на отримання заборгованості по зарплаті в результаті таких дій,
- вказав інші обставини, які підтверджують необхідність його перебування в Польщі.

Цей вид дозволу видається також іноземцеві, якщо його проживання в Польщі вимушене правом на возз'єднання сім'ї, або необхідністю захисту прав дитини.

У таких випадках іноземець може отримати дозвіл на перебування в Польщі нелегально, якщо:

- Його перебування в Польщі є вимушеним через необхідність дотримання права на сімейне життя, відповідно до Конвенції про захист прав людини та основних свобод,
- Його виїзд за межі території Польщі серйозно порушить права дитини, відповідно до Конвенції з прав дитини.

У видачі дозволу на тимчасове проживання будь-якого роду іноземцям може бути відмовлено у випадку, якщо:

- Не дотримано вимог, необхідних для отримання даного виду дозволу,
- Дані іноземця внесені у список небажаних осіб, або SIS внесено у цілі відмови в'їзду,
- На підставі вимог оборони та безпеки держави або громадського порядку,
- Іноземець подав неправдиву інформацію, або надав фальшиві документи,
- Іноземець має податкову заборгованість у Польщі,
- Іноземець не повернув кошти, пов'язані із його зобов'язанням на повернення,
- Підлягає, відповідно до польського законодавства, лікуванню від інфекційних захворювань, але відмовляється від нього,
- Подав заяву під час нелегального проживання в Польщі або перебуває в Польщі нелегально.

Інші причини відмови у наданні дозволу можуть бути у різних випадках іншими.

Внесення даних іноземця у SIS унеможливорює надання йому дозволу на тимчасове проживання. Стає це можливим у виняткових випадках: з гуманітарних поглядів, або у випадках, які виникають з міжнародних зобов'язань Польщі. А також у випадку дозволів, щодо осіб, які вважаються жертвам торгівлі людьми.

Законодавство також передбачає можливість скасування іноземцю дозволу на проживання. Така ймовірність виникає у разі зникнення цілі перебування, з якою було видано дозвіл, або відбулася зміна статусу іноземця, на підставі якого він отримав дозвіл, в результаті чого іноземець перестав відповідати вимогам отримання дозволу.

Постійне проживання

Іноземець може отримати право на подання клопотання на безстрокове проживання в Польщі лише після кількох років проживання в Польщі. Необхідний термін проживання залежить від попереднього юридичного статусу іноземця. Польське законодавство передбачає дві форми безстрокового дозволу на проживання:

- **Дозвіл на постійне проживання** (призначений зокрема для чоловіка/дружини громадянина Польщі, власника Карти Поляка; осіб, які перебувають під міжнародним захистом або толерантним перебуванням; а також для дітей польських громадян та іноземців, які мають право на постійне проживання в Польщі або дозвіл на проживання довгострокового резидента ЄС)
- **Дозвіл на проживання довгострокового резидента Євросоюзу** (призначений для осіб, які проживають в Польщі щонайменше протягом п'яти років, мають страхування і стабільне джерело доходу в Польщі).

Заяви щодо постійного і тимчасового проживання необхідно подавати в органи влади воєводства у відповідності до місця проживання іноземця, який подає заяву. Не існує можливості подання заяви за межами території Польщі.

Детальніша інформація щодо можливості клопотання про постійне проживання міститься в рекламному буклеті: Постійне проживання в Польщі.

Дозвіл на проживання в окремих випадках

Польща передбачає можливість легалізації іноземця в окремих випадках, якщо вимога повернення іноземця порушує норми міжнародного права. Польське законодавство у цьому випадку передбачає дві форми легалізації:

- **Дозвіл на проживання з гуманітарних поглядів** видається іноземцям, якщо це є необхідним через необхідність захисту життя, свободи чи безпеки даної особи, відповідно до Римської конвенції 1950 р., а також у випадках, коли вимога повернення порушує право на возз'єднання родини або приватне життя, або права дитини.
- **Дозвіл на толерантне перебування** видається іноземцеві у випадку, якщо вимога його повернення з інших причин є неможливою.

Обидва дозволи видаються Прикордонною Службою (відсутня можливість клопотання про ці дозволи легалізації проживання) в ході процесу вимоги іноземця до повернення.

Захист іноземців на території Польщі

Польща передбачає також кілька видів захисту іноземців. Положення у цій сфері врегульовуються окремим Законом про захист іноземців. Він передбачає надання іноземцям притулку, статусу біженця, додаткового захисту. Заяви з цих питань розглядаються Управлінням у справах іноземців.